

3. Хімік В. Культура мовлення. Наукова мова. URL: https://stud.com.ua/166353/literatura/kultura_movlennya_naukova_mova (дата звернення: 3. 03. 2021).

4. Еко У., Кар'єр Ж.-К. Не сподівайтесь позбутися книжок. Львів: Вид-во Старого Лева, 2015. 256 с.

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА У ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS

*Петрук Оксана,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Останнім часом поняття «soft skills» (м'які/гнучкі навички) міцно усталилося серед педагогічної спільноти. Воно сформувалося в країнах Європейського Союзу як збірний термін, що складається з «універсальних компетенцій», які дають змогу бути успішним незалежно від специфіки та напрямку діяльності. Тобто «soft skills» – це певний перелік особистих характеристик, які пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. Для їх визначення найчастіше використовують такі дефініції як «особистісні компетенції», «соціальні навички», «функціональні компетенції», «універсальний інструментарій». Володіння м'якими навичками необхідне для подальшого особистісного розвитку людини як для повсякденного життя, так і для роботи, забезпечує можливість інтегруватися в суспільство та самореалізуватися.

Усталеного переліку soft skills немає, а вже існуючі постійно доповнюються та змінюються. Найчастіше до переліку м'яких навичок відносять ораторські здібності, активне слухання, вміння переконувати, емоційний інтелект, критичне мислення, роботу в команді, здатність залагоджувати конфлікти, креативність.

Аналіз модулів soft skills, наведених ЮНЕСКО, Microsoft, Forbes, Британською платформою інтернет-навчання SkillsYouNeed та ін. [1; 2; 3; 4] засвідчує, що більшість з них стосуються комунікативної сфери, інша частина –

здатності комплексного розв'язання проблем, креативності, когнітивної гнучкості та критичного мислення. Зміст комунікативної групи м'яких навичок визначають уміння слухати, переконувати, аргументувати, вести перемовини, вміння розповідати, виступати публічно, презентувати (себе, інших осіб, об'єкти тощо), володіння невербальними елементами комунікації, письмові навички.

Зазначене вище корелює з завданнями сучасної школи, для якої однією з перших ключових компетентностей означено спілкування рідною/державною мовою. Пріоритетом початкової мовної освіти є формування елементарного рівня комунікативної компетентності – здатності успішно користуватися мовою і володіти вміннями з усіх видів мовленнєвої діяльності для задоволення особистих потреб у навчанні та повсякденному житті. Зауважимо, що комунікативну компетентність набуває дитина завжди в соціальному контексті: під час надбання життєвого досвіду, розвитку, взаємодії у соціальних та культурних площинах – під час освітньої діяльності, вдома, на дозвіллі. Комунікативна компетентність проявляється в усіх життєвих сферах, отже, від ступеня її сформованості залежить здатність дитини адекватно орієнтуватися та поводитися в різних соціальних ситуаціях.

Діапазон комунікативної групи *soft skills* суголосний з тими результатами, на які націлена початкова освіта загалом і навчання української мови зокрема. Найсуттєвішими з-поміж них вважаємо вміння налагоджувати і підтримувати комунікативний контакт зі співрозмовником, ураховуючи його особливості; здатність ефективно взаємодіяти з оточенням завдяки розумінню себе та інших в умовах постійної зміни психічного стану, міжособистісних стосунків і соціальної ситуації; готовність самотійно і в команді працювати над новим матеріалом/інформацією, аналізувати факти, ідеї, формувати власну думку про них; аргументовано обстоювати свою позицію, ураховуючи особливості ситуації спілкування та виявляючи толерантність до поглядів інших; здатність бачити зв'язок нової інформації зі своїм попереднім навчальним і життєвим досвідом, можливості використання її для вирішення

життєвих проблем. Вони є універсальним інструментарієм, тому будуть корисними незалежно від виду діяльності.

Предметам мовно-літературної галузі відводиться пріоритетна роль у формуванні певного рівня комунікативної компетентності. Аналіз змісту навчання рідної/державної мови крізь призму набуття учнями в перспективі soft skills як необхідної умови їх успішної самореалізації, спонукає до переосмислення методів, прийомів і форм організації роботи на уроці, ролі вчителя, стимулювання зростання ступеня самостійності школярів та залучення їх до співпраці у навчальній діяльності.

Ключові слова: навички, м'які навички, soft skills, комунікативна компетентність, початковий курс української мови.

Список використаних джерел

1. Develop The Skills You Need For Life. URL: <https://www.skillsyouneed.com/> (дата звернення 24.02.21).
2. European Dictionary of Skills and Competences. URL: http://disco-tools.eu/disco2_portal/terms.php (дата звернення 25.02.21).
3. Key Competences for Lifelong Learning. European Reference Framework. URL: <https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/youth-in-action-keycompeten.pdf> (дата звернення 22.02.21).
4. The seven most universal job skills. URL: <https://www.forbes.com/2010/02/18/most-important-job-skills-personal-finance-universal.html?sh=3471992a5db2> (дата звернення 25.02.21).

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

*Пишко Олена,
канд. пед. наук,
методист кабінету суспільно-гуманітарних
предметів Рівненського ОІППО,
м. Рівне, Україна*

Формування та розвиток самодостатньої, адаптивної, мобільної особистості є одним із пріоритетних завдань шкільної освіти. Компетентну людину вирізняють уміння спілкуватися, співпрацювати й взаємодіяти з іншими, виявляти активну позицію та почуття відповідальності за суспільні